

ЗЕМЕЛЬНЕ, АГРАРНЕ ТА ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО

УДК 349.42

Р. Д. ШИБКО

ГЕНЕЗА ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВИРОБНИЦТВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ СИРОВИНИ ДЛЯ ДИТЯЧОГО ХАРЧУВАННЯ

Аналізується розвиток національного законодавства України у сфері виробництва сільськогосподарської сировини для дитячого харчування; обгрунтовано висновки щодо ефективності нормативно-правових актів у регулюванні відносин у відповідній сфері; проведено періодизацію етапів розвитку законодавства у сфері виробництва сільськогосподарської сировини для дитячого харчування в Україні.

Ключові слова: *сільськогосподарська сировина, дитяче харчування, спеціальні сировинні зони, якість та безпечність продуктів харчування, пестициди та агрохімікати, органічна продукція, вимоги до сировини, продовольча безпека.*

Shybko Roman. The genesis of legislative regulation of production agricultural raw materials for baby food

The article analyses the development of national legislation in the production of agricultural raw materials for baby food in Ukraine; the conclusions of legal acts effectiveness in the respective field are provided; the study carries out the main stages of genesis of national legislation in the production of agricultural raw materials for baby food in Ukraine.

Key words: *agricultural raw materials, baby food, special raw materials area, quality and safety of food, requirements for the raw materials, organic production, pesticides and agrochemicals, food security.*

© ШИБКО Роман Дмитрович — аспірант кафедри земельного та аграрного права юридичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Протягом останніх років світова спільнота звертає увагу на правильне харчування, як запоруку здорового життя людини. Безсумнівним є той факт, що майбутнім будь-якого суспільства є розвинені та здорові діти. Достатнє, якісне та безпечне харчування відіграє надзвичайно важливу роль як у нормальному розвитку дитини, так і в гарантуванні забезпечення продовольчої безпеки держави. Згідно даних Державної служби статистики України, за 2017 рік обсяги виробництва продуктів дитячого харчування в цілому збільшились на 11,8 %. Основні показники якості та безпечності продуктів дитячого харчування прямо пропорційно залежать від сільськогосподарської сировини, з якої виробляється відповідна продукція. Суспільні відносини в сфері виробництва сільськогосподарської сировини для дитячого харчування розвиваються і потребують належного правового регулювання.

В аграрно-правовій науці України не проводилися спеціальні дослідження, присвячені проблемам розвитку законодавства у сфері виробництва сільськогосподарської сировини для дитячого харчування. Значна кількість наукових статей, які присвячені питанням якості та безпечності харчових продуктів, а також продовольчій безпеці в цілому, кореспондують із нормативною базою з виробництва сільськогосподарської сировини для дитячого харчування. Окремі аспекти законодавчого регулювання виробництва сільськогосподарської сировини для дитячого харчування досліджувалися у наукових працях багатьох вітчизняних вчених, серед яких: Н.А. Берлач, С.І. Бугера, М.Я. Ващишин, В.М. Єрмоленко, В.С. Кайдашов, Т.О. Коваленко, Т.Г. Ковальчук, К.А. Кондратьєва, С.І. Марченко, А.М. Статівка, Н.І. Титова та інші вчені. Відсутність спеціалізованого наукового дослідження та необхідність забезпечення дитини якісним, безпечним та достатнім харчуванням зумовлюють необхідність дослідження генези законодавства в сфері виробництва сільськогосподарської сировини для дитячого харчування та обґрунтування висновків його ефективності.

Законодавство у сфері виробництва сільськогосподарської сировини для дитячого харчування в Україні почало формува-

тися на початку 90-х років минулого століття в складних економічних обставинах, обумовлених розпадом СРСР, коли Верховна Рада України зробила перший крок до врегулювання відповідних суспільних відносин. Так, 12 травня 1991 р. було прийнято Закон УРСР «Про захист прав споживачів»¹, у якому були закріплені найбільш загальні приписи про безпечність та якість продукції, в тому числі й харчової. Зазначеним Законом було встановлено загальні правові, економічні та соціальні основи захисту прав громадян — споживачів продукції; визначено основні права населення, а також передбачено відповідальність за порушення прав споживачів. З часу його прийняття Закон України «Про захист прав споживачів» зазнав численних змін та доповнень, був удосконалений та перероблений з урахуванням розвитку суспільних відносин, проте він і досі має важливе значення для гарантування якості та безпечності продуктів дитячого харчування.

Наступним кроком у розвитку законодавчого регулювання виробництва сільськогосподарської сировини для дитячого харчування стало прийняття Закону України «Про ветеринарну медицину» від 25.06.1992 р.², що був спрямований на забезпечення виробництва якісної та безпечної сільськогосподарської тваринницької сировини для харчових продуктів.

19 листопада 1992 р. в Законі України «Основи законодавства України про охорону здоров'я»³ у ст. 61 було закріплено обов'язок держави забезпечити дітей віком до трьох років виготовленими переважно на промисловій основі з екологічно чистої сировини якісними дитячими сумішами та іншими продуктами дитячого харчування. Таким чином, в 1992 р. вперше в законодавстві України було використано термін «продукти дитячого харчування», а обов'язок щодо гарантування якості та безпечності такої продукції було покладено на державу.

Через рік, 30 червня 1993 р., було прийнято Закон України «Про карантин рослин»⁴, приписи якого спрямовані на забезпечення якості та безпечності сировини рослинного походження. В Законі безпосередньо не згадується про виробництво сировини для дитячого харчування, проте його приписи

поширювалися й на сировину рослинного походження для виробництва продукції дитячого харчування.

Важливе значення для забезпечення якості й безпечності сировини рослинного походження, призначеної для виробництва дитячого харчування, має Закон України «Про пестициди та агрохімікати» від 02.03.1995 р.⁵, у ст. 13 якого була встановлена заборона використання пестицидів та агрохімікатів на території спеціальних сировинних зон, де вирощується продукція для дитячого та дієтичного харчування. Законом від 18 березня 2004 р. зазначений правовий припис було змінено і чинна редакція ст. 13 Закону України «Про пестициди та агрохімікати» передбачає застосування пестицидів та агрохімікатів за спеціальними технологіями, що забезпечують одержання продукції, яка відповідає санітарно-гігієнічним вимогам для дитячого та дієтичного харчування.

На нашу думку, зазначені вище зміни негативно відобразились на показниках якості та безпечності сільськогосподарської сировини для дитячого харчування, оскільки пестициди є токсичними речовинами за своєю природою. Їх використання на територіях спеціальних сировинних зон, де посилені вимоги щодо якості та безпечності сільськогосподарської сировини, є абсолютно недоречним і необґрунтованим, оскільки суперечать принципам, що закріплені у ч. 3 згаданого вище Закону.

Постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 1996 р. було затверджено Положення про спеціальні сировинні зони для виробництва сільськогосподарської продукції⁶. Це Положення встановлювало порядок надання статусу спеціальної сировинної зони для виробництва сільськогосподарської продукції, яка відповідає санітарно-гігієнічним вимогам для дитячого та дієтичного харчування, та правовий режим таких зон.

Постановою Кабінету Міністрів України від 3 жовтня 2007 р. № 1195 було скасовано Положення про спеціальні сировинні зони для виробництва сільськогосподарської продукції 1996 року. Натомість було прийнято «Порядок надання статусу

спеціальної зони з виробництва сировини, що використовується для виготовлення продуктів дитячого та дієтичного харчування»⁷. Зазначеним Порядком були скасовані заборони щодо будівництва промислових та інших хімічних об'єктів та застосування пестицидів у спеціальних сировинних зонах. Також була встановлена заборона на вирощування та використання генетично модифікованих організмів рослинного та тваринного походження у спеціальних сировинних зонах.

З нашої точки зору, відповідна зміна у законодавстві продовжила тенденції послаблення вимог до якості та безпечності сільськогосподарської сировини для дитячого харчування. Враховуючи призначення спеціальних сировинних зон, на їх територіях мають вживатися максимально ефективні заходи, щодо гарантування якості та безпечності сільськогосподарської сировини.

У 1997 р. Верховна Рада України прийняла спеціальний комплексний Закон «Про якість та безпеку харчових продуктів та продовольчої сировини» від 23.12.1997 р.⁸ Зазначеним Законом було встановлено основні вимоги до безпечності та якості харчових продуктів та сільськогосподарської сировини. Разом з тим, спеціальних приписів щодо виробництва сировини для виготовлення дитячого харчування цей Закон не містив.

Закономірно, що Закон України «Про якість та безпеку харчових продуктів та продовольчої сировини» зазнав численних змін та доповнень, у тому числі декілька раз змінювалась і його назва. Останні істотні зміни були запроваджені Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо харчових продуктів» від 22.07.2014 р., відповідно до яких Закон України «Про якість та безпеку харчових продуктів та продовольчої сировини» було викладено в новій редакції та із новою назвою — «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів». В жодній із редакцій згаданого Закону відсутні спеціальні приписи, спрямовані на забезпечення якості та безпечності сировини для дитячого харчування.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 26.05.2004 р. № 332 було затверджено Концепцію поліпшення продовольчого забезпечення та якості харчування населення⁹. У концепції зазначається, що харчування населення є глобальною соціально-економічною проблемою, розв'язання якої потребує консолідації зусиль на світовому, національному та регіональному рівнях.

Наступним кроком у розвитку законодавчого забезпечення виробництва сільськогосподарської сировини для дитячого харчування став прийнятий 24 червня 2004 р. Закон України «Про молоко та молочні продукти»¹⁰, який має важливе значення для гарантування якості та безпечності молочної сировини, з якої виготовлюється продукція дитячого харчування. Водночас мін містить лише загальні приписи, спрямовані на виробництво молока та молочних продуктів, та не встановлює спеціальних вимог до молочних продуктів, призначених для дитячого харчування.

Таким чином, у період з 1990 року до 2006 року формується законодавство, спрямоване на забезпечення якості та безпечності сільськогосподарської продукції рослинного та тваринного походження, зокрема молока та молочних продуктів, а також мінімізації застосування пестицидів та агрохімікатів у аграрному виробництві. Водночас законодавче регулювання здійснюється за допомогою уніфікованих нормативно-правових актів, які не визначають специфіку правового забезпечення виробництва якісної та безпечної сировини для дитячого харчування. Термін «продукція дитячого харчування» лише згадується у кількох нормативно-правових актах.

Початок диференційованого нормативно-правового регулювання виробництва сировини для дитячого харчування було покладено у 2005 році, коли у Постанові Верховної Ради України від 22 вересня 2005 р. «Про Рекомендації парламентських слухань «Забезпечення прав дітей в Україні. Охорона материнства та дитинства»» було зазначено про необхідність прискорення прийняття спеціального закону України про дитяче харчування. Таким спеціальним, комплексним та дифе-

ренційованим нормативно-правовим актом став Закон України «Про дитяче харчування» від 14.09.2006 р.¹¹, який набрав чинності з 01.01.2017 р. та визначив стратегічні загальнодержавні пріоритети у сфері забезпечення грудних дітей та дітей раннього віку достатнім, високоякісним та безпечним дитячим харчуванням з метою реалізації конституційних прав дитини на достатній життєвий рівень, охорону здоров'я і життя, а також організаційні, соціальні та економічні засади державної політики у цій сфері. На рівні закону були визначені такі поняття як: «сировина», «спеціальні сировинні зони», «якість продукту дитячого харчування», «виробник дитячого харчування» тощо. Зазначеним нормативно-правовим актом вперше на рівні закону були встановлені вимоги до сировини для виробництва продуктів дитячого харчування, а також встановлена відповідальність за порушення законодавства про дитяче харчування.

Найбільших змін вищезгаданий Закон зазнав у 2011 році в результаті прийняття Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про дитяче харчування» щодо посилення вимог щодо виробництва та обігу продуктів дитячого харчування» від 02.12.2010 р. Проте вони не стали для цього Закону суттєвими і майже не вплинули на ефективність правового регулювання відносин щодо виробництва сільськогосподарської сировини для дитячого харчування. Зокрема, припис, що дозволяє виробляти сільськогосподарську сировину для дитячого харчування не лише в спеціальних сировинних зонах, залишився.

Подальші зміни та доповнення, що вносилися у 2012, 2016 та 2017 рр., стосувалися лише зміни компетенції органів державної влади, які здійснювали державну політику у сфері відповідних правовідносин.

Таким чином, факт прийняття спеціального Закону України «Про дитяче харчування» є безперечно позитивним, оскільки цей Закон комплексно врегулював відносин з виробництва сільськогосподарської сировини для дитячого харчування. З іншого боку, його норми, особливо в сучасних умовах, не спроможні забезпечити ефективне правове регулювання від-

повідних відносин, не зважаючи на внесені зміни та доповнення. Водночас правові приписи щодо якості та безпечності сільськогосподарської продукції, які містяться у загальних нормативно-правових актах, не дозволяють адекватно врахувати всі потреби дитини як найменш захищеної ланки суспільства.

В розвиток приписів Закону України «Про дитяче харчування» прийнято низку підзаконних нормативно-правових актів, зокрема: «Гігієнічні вимоги до продуктів дитячого харчування, параметри безпечності та окремі показники їх якості», затверджені Наказом Міністерства охорони здоров'я України від 06.08.2013 № 696; Державні санітарні норми та правила «Медичні вимоги до якості та безпечності харчових продуктів та продовольчої сировини», затверджені Наказом Міністерства охорони здоров'я України від 29.12.2012 № 1140; «Мікробіологічні критерії для встановлення показників безпечності харчових продуктів», затверджені Наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19.07.2012 № 548; а також Постанову Кабінету Міністрів України від 8 серпня 1997 року № 859 «Про затвердження переліку спеціальних продуктів дитячого харчування і порядку віднесення таких продуктів до продукції власного виробництва».

Істотний вплив на забезпечення якості та безпечності сировини для дитячого харчування має розвиток законодавства у сфері органічного сільськогосподарського виробництва. Так, Закон України «Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини» від 03.09.2013 р.¹² визначає правові та економічні основи виробництва та обігу органічної сільськогосподарської продукції та сировини і спрямований на забезпечення належного функціонування ринку органічної продукції та сировини, а також на гарантування впевненості споживачів у продуктах та сировині, маркованих як органічні.

10.07.2018 р. був прийнятий і набуде чинності з 02.09.2019 р. новий Закон України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції»¹³. Цим законом значно посилені вимоги щодо сільсько-

господарської сировини, яка застосовується в органічному виробництві. Зокрема, забороняється застосування будь-якого неприродного або неконтрольованого впливу на геном сільськогосподарських тварин і рослин; синтетичних речовин; стимуляторів росту; гормонів; іонізуючого випромінювання тощо. На нашу думку, оновлений Закон більше відповідає сучасному стану розвитку суспільних відносин і буде ефективно регулювати такі відносини за умови створення дієвих механізмів його реалізації.

В даний час важливе значення має адаптація національного законодавства, спрямовано на регулювання виробництва сировини для дитячого харчування, до вимог ЄС. У 2014 році Україна ратифікувала Угоду про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони¹⁴. Аналіз зазначеної Угоди та додатків до неї показує, що питання правового регулювання якості та безпечності сільськогосподарської сировини, у тому числі для виробництва дитячого харчування, є серед першочергових завдань адаптації національного аграрного законодавства до вимог ЄС. Зокрема, у додатку 39 до глави 20 «Захист прав споживачів» Україна має наблизити своє законодавство до Директиви Європейського парламенту та Ради від 03.12.2001 р. про загальну безпеку продукції.

З 2016 року по теперішній час досить активними є спроби прийняття нового закону про дитяче харчування, у зв'язку з чим до Верховної Ради України було подано п'ять проектів нового закону про дитяче харчування. Станом на сьогоднішній день єдиним проектом, що залишається в активному стані, є проект Закону України «Про дитяче харчування» № 5293-1 від 03.11.2016 р. У жовтні 2017 року його повернуто на доопрацювання, всі інші проекти були відкликані та зняті з розгляду. Коротко проаналізуємо основні положення цього законопроекту. По-перше, пропонується виключити норму ч. 1 ст. 4, де встановлено, що право дітей на забезпечення достатнім, високоякісним та безпечним харчуванням є складовою кон-

ституційного права на достатній життєвий рівень та охорону здоров'я. По-друге, відповідним законопроектом планується скасувати спеціальні сировинні зони. По-третє, проектом закону вилучається стаття, що присвячена державному стимулюванню виробництва дитячого харчування. Okремо можна зазначити, що відповідний законопроект недоречно об'єднав норми статей щодо вимог до сировини, до виробництва дитячого харчування в цілому та до його етикування в одну статтю.

Проаналізувавши проект № 5293-1 від 03.11.2016 року¹⁵ можемо дійти висновку, що він не є досконалим, не відповідає сучасним суспільним відносинам, в ньому порушено ряд правил юридичної техніки (зокрема принцип правової визначеності) тощо. Необхідно зазначити, що окрім згаданих недоліків, в змісті цього документа фактично відтворені приписи чинного Закону України «Про дитяче харчування», але в різній послідовності, що негативно впливає на його системність та сприйняття в цілому. Крім цього, на нашу думку будь-яке пом'якшення вимог щодо виробництва сільськогосподарської сировини для дитячого харчування призведе до невиправданих ризиків нехтування вимогами якості та безпечності продуктів харчування.

Отже, підводячи підсумок проведеного дослідження генези законодавчого забезпечення виробництва сировини для дитячого харчування, можна зробити наступні висновки:

1) початок формування законодавства, спрямованого на регулювання виробництва сировини для дитячого харчування, було покладено у 1991 році з прийняттям Закону України «Про захист прав споживачів»;

2) у розвитку законодавчого регулювання виробництва сільськогосподарської сировини для продукції дитячого харчування можна виділити три етапи: I) з 1991 по 2006 рр., II) з 2007 по 2014 рр., III) з 2014 року й дотепер;

3) на першому етапі (з 1991 по 2006 рр.) було започатковано формування законодавства у сфері виробництва сільськогосподарської сировини для дитячого харчування в Україні, були прийняті уніфіковані закони, спрямовані на забезпечен-

ня безпечності на якості сільськогосподарської сировини рослинного та тваринного походження; термін «продукція дитячого харчування» лише побіжно згадується у кількох нормативно-правових актах;

4) другий етап (з 2007 по 2014 рр.) характеризується численними змінами та доповненнями до нормативно-правових актів з метою посилення вимог до якості та безпечності сільськогосподарської сировини для дитячого харчування, проте такі зміни мали переважно формальний характер та істотно не впливали на мінімізацію юридичних дефектів законодавчого забезпечення виробництва сільськогосподарської сировини для дитячого харчування;

5) третій етап розвитку законодавчого регулювання виробництва сільськогосподарської сировини для продукції дитячого харчування (з 2014 року й дотепер) розпочався після ратифікації Україною Угоди про асоціацію з ЄС у 2014 році, що зумовлює необхідність адаптації національного законодавства, спрямованого на забезпечення виробництва сільськогосподарської сировини для дитячого харчування, до вимог ЄС, оскільки чинне законодавство України у зазначеній сфері не може ефективно регулювати відносини у сфері виробництва сільськогосподарської сировини для дитячого харчування, враховуючи нові виклики сучасного суспільства.

1. Про захист прав споживачів: Закон України від 12 травня 1991 р. *ВВР УРСР*. 1991. № 30. Ст. 389. 2. Про ветеринарну медицину: Закон України від 25 червня 1992 р. *ВВР України*. 1992. № 36. Ст. 531. 3. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19 листопада 1992 р. *ВВР України*. 1992. № 4. Ст. 19. 4. Про карантин рослин: Закон України від 30 червня 1993 р. *ВВР України*. 1993. № 34. Ст. 352. 5. Про пестициди та агрохімікати: Закон України від 2 березня 1995 р. *ВВР України*. 1995. №14. Ст. 92. 6. Про затвердження Положення про спеціальні сировинні зони для виробництва сільськогосподарської продукції: Постанова Кабінету Міністрів України від 26 червня 1996 р. № 679. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-96-%D0%BF>. 7. Про затвердження Порядку надання статусу спеціальної зони з виробництва сировини, що використовується для виготовлення продуктів дитячого та дієтичного харчування: Постанова Кабінету Міністрів України від 3 жовтня 2007 р. № 1195. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1195->

2007-*%D0%BF*. **8.** Про якість та безпеку харчових продуктів та продовольчої сировини: Закон України від 23 грудня 1997 р. *ВВР України*. 1998. №19. Ст. 98. **9.** Про затвердження Концепції поліпшення продовольчого забезпечення та якості харчування населення: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 26 травня 2004 р. № 332-р. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/332-2004-*%D1%80*](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/332-2004-<i>%D1%80</i>). **10.** Про молоко та молочні продукти: Закон України від 24 червня 2004 р. *ВВР України*. 2004. № 47. Ст. 513. **11.** Про дитяче харчування: Закон України від 14 вересня 2006 р. *ВВР України*. 2006. № 44. Ст. 433. **12.** Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини: Закон України від 3 вересня 2013 р. *ВВР України*. 2014. № 20-21. Ст. 721. **13.** Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції: Закон України від 10 червня 2018 р. *ВВР України*. 2018. № 36. Ст. 275. **14.** Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, ратифікована Законом України від 16 вересня 2014 р. *Офіційний вісник України*. 2014. № 75. Т. 1. Ст. 2125. **15.** Про дитяче харчування: проект Закону України № 5293-1 від 3 листопада 2016 р. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JH4311AA.html.

Shybko Roman. The genesis of legislative regulation of production agricultural raw materials for baby food

The legal regulation in the production of agricultural raw materials for baby food has a long way development. It has begun with the adoption of Law of Ukrainian SSR «On the Protection of Consumer Rights» on May 12, 1991. The most common safety and quality provisions of food products were fixed with this document. Since then Ukrainian Parliament adopted some integral legal acts, such as Law of Ukraine «On Veterinary Medicine», «On Plant Quarantine», «On Pesticides and Agrochemicals» etc.

The Parliament of Ukraine has adopted the Law of Ukraine «On Quality and Safety of Food Products and Food Raw Materials» on December 23, 1997. That legal act set out the legal framework for ensuring quality and safety of food products and food raw materials. However, this law did not contain any special regulations on the production of raw materials for the manufacture of baby food.

In order to regulate public relations in the production of agricultural raw materials for baby food the Law of Ukraine «On Baby Food» was adopted on August 14, 2006. It was entered into force on January 1, 2007. This Law became the first special and comprehensive legal act in the respective field. Above-mentioned document set the requirements for agricultural raw materials as well as liability for violations of baby food legislation. Despite of amendments and additions to this Law, it could not effectively regulate the public relations in the production of raw materials for baby food.

The development of organic agricultural legislation has a significant impact on the quality and safety of baby food. Taking this into account, The Law of Ukraine «On the Production and Circulation of Organic Agricultural Products and Raw Materials» of 03.09.2013 defines the legal and economic bases of production and circulation of organic agricultural products and raw materials. It aims at ensuring the proper functioning of the market for organic products and raw materials, as well as to ensure the confidence of consumers in products and raw materials, which marked as organic. The new Law of Ukraine «On the Basic Principles and Requirements for Organic Production, Circulation and Labeling of Organic Products» will be entered into force on August 2, 2019, to strengthen requirements for the production of raw materials that used in organic production.

Subordinate normative legal acts were analyzed in this article, which aimed at implementation of the provisions of the legal acts. Such subordinate legal acts define the status of special raw material zone where agricultural raw materials for baby food must be produced; the hygiene requirements for raw materials; the microbiological criteria for microorganisms in baby food products etc.

In 2014, Ukraine ratified Association Agreement between the European Union and Ukraine so the article highlights on the adaptation of national agricultural legislation to the EU requirements. Particular issues of legal regulation of quality and safety of agricultural raw materials, including for the production of baby food, are among the top priorities of the adaptation of national agricultural legislation to the requirements of the EU.

Since 2016, five bills have been submitted to Ukrainian Parliament to adopt a new Law «On baby food». This fact underlines the urgency of national legal regulations improvement in the production of agricultural raw materials for baby food. Nowadays, the only bill that remains active is the bill of Law of Ukraine «On Baby Food» 5293-1 of November 3, 2016. From October 3, 2017, it was returned for revision whereas all other bills were withdrawn and discontinued.

Summing up, the development of legislation in the respective field may be divided into three periods. At the first stage, the Parliament initiated the formation of legislation in the field of production safe and quality food products. Unified laws that aimed at ensuring the safety of agricultural raw materials of plant and animal origin entered into force. At the second stage, the Parliament of Ukraine adopted the special and comprehensive Law of Ukraine «On Baby Food». Many amendments were made to this law, but they did not influence on the minimization of legal defects in legislative provision for the production of agricultural raw material for baby food. The third stage is featured with the necessity of adoption of national legislation to the EU requirements.

Key words: agricultural raw materials, baby food, special raw materials area, quality and safety of food, requirements for the raw materials, organic production, pesticides and agrochemicals, food security.